

İKİNCİ YABANCI DİL OLARAK ALMANCA ÖĞRENEN ÖĞRENCİLERİN, BİRİNCİ YABANCI DİL İNGİLİZCEYE BAĞLI ÖĞRENME STRATEJİLERİ*

Nevide Akpınar Dellal - Duygu Bora Günak

Özet

Günümüzde küreselleşme ve ülkelerin birbirleriyle daha çok yakınlaşmaya başlamasıyla, ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda artık tek bir yabancı dil öğrenmek yeterli olmamaktadır. Buna göre ülkeler, politikalarını özellikle eğitim politikalarını zorunlu bir yabancı dilin yanında seçmeli bir ikinci yabancı dil öğretimiyle destekleyerek çok kültürlülük çerçevesinde yenilemektedirler. İkinci yabancı dil, bir yabancı dil öğrenildikten sonra öğrenilir ve çıkış noktasını birinci yabancı dilden alır. Birinci yabancı dil, ikinci yabancı dil öğrenen öğrenciler için her zaman çıkış noktasıdır. Öğrenciler önceden bir yabancı dil öğrenmişlerse, ikinci bir yabancı dile birinci yabancı dil öğrenirken edinmiş oldukları bir takım alışkanlıklar ve stratejilerle başlarlar, birinci yabancı dilden yardım alırlar. Bu çalışmada ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenen üniversite öğrencilerinin öğrenme stratejileri araştırılarak, Türkiyede genellikle ikinci yabancı dil olarak öğretilen Almancanın yöntem ve öğretimi alanına katkı sunmak amaçlanmıştır. İkinci yabancı dil olarak Almanca öğrenen üniversite öğrencilerinin Almancayı öğrenirken birinci yabancı dil olarak öğrenmiş oldukları İngilizce ile veya başka bir dille bağlantı kurup kurmadıkları ve bu dili öğrenirken hangi stratejileri kullandıkları soruları araştırma konusu yapılmıştır. Anket yoluyla elde edilen veriler SPSS 15.0 paket programında değerlendirilmiştir.

Anahtar sözcükler: İkinci Yabancı Dil Eğitimi, Öğrenme Stratejileri

* Bu makale, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi “Bilimsel Araştırma Projeleri” (“BAP”) tarafından desteklenen “İkinci Yabancı Dil Olarak Almanca Öğrenen Öğrencilerin Öğrenme Motivasyonları ve Öğrenme Stratejileri. Türkiye’de İkinci Yabancı Dil Almancanın Yöntem ve Öğretimi Alanına Bir Katkı” başlıklı Yüksek Lisans projesinin bir bölümünün verileri ışığında yazılmıştır.

THE LEARNING STRATEGIES WHICH ARE RELATED TO THE FIRST LANGUAGE OF THE STUDENTS WHO LEARN GERMAN AS A SECOND FOREIGN LANGUAGE

Abstract

Today with globalization and with the countries starting to come closer, it is not adequate to learn just one foreign language in economical, social and cultural areas. Depending on this, countries renovate their policies by supporting with an optional second foreign language in addition to a compulsory one in the multicultural framework. Second foreign language is learned after the first foreign language is learned and it takes the starting point from the first foreign language. The first foreign language is always the starting point for the students who are learning the second foreign language. If the students have learned a foreign language, they start the second foreign language with the habits and strategies they acquired when they learned the first one, get assistance from the first one. In this study, it is aimed to figure out whether the students who are learning German as a second foreign language in Çanakkale Onsekiz Mart University are able to make connections between the first foreign language or another language, which learning strategies they use related to first foreign language, whether there is a connection between their motivation related to their first foreign language and the learning strategies while they are learning German thanks to questionnaire application. The data collected via questionnaire is evaluated using SPSS 15.0 package programme.

Key words: *Second Foreign Language Teaching, Learning Strategy*

Giriş

Büyük ve gelişmiş bir sistematığı içinde barındıran dil, en yalın şekilde insanlar arasında kurulan iletişim köprüsü olarak tanımlanabilir. Aksan'a göre, "*dil, düşünce duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğelerden ve kurallardan yararlanarak başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü çok gelişmiş bir dizgedir.*" (Akt. Demirel, 2003, s.1) Dil, duygu ve düşünceleri yansıtır ve her şeyden önce onu konuşan halkın kültürel değerlerinin taşıyıcısıdır. Farklı kültürel çevrelere ait insanların anlaşılabilirliği için ortak bir dili konuşuyor olmaları gerekmektedir. Dil, iletişimin kurulabilmesi için köprü görevi görmektedir. Bu nedenle bugünün modern toplumlarında yaşayan bireyler, bir veya birden çok yabancı dili öğrenme çabası içine girmişlerdir. Çünkü öğrenilen diller, farklı kültür ve ülkelerle iletişim olanağı sağlamaktadır ve bugün sayısız yararından söz edilebilir. Yabancı dil bilme, her şeyden önce yaratıcılığın gelişmesine ve dünyayı farklı bakış açılarından görmeye yardımcı olur. Kişiliği geliştirir, zenginleştirir, farklı olana karşı hoşgörü ve saygı gibi olumlu insancıl özelliklerin gelişmesine zemin hazırlar.

Bu çalışma çerçevesinde ele alınan ikinci yabancı dil, genellikle anadil ve birinci yabancı dilden sonra öğrenilir, çıkış noktasını birinci yabancı dilden alır. Bilişsel yapılandırmacı araştırmalara göre, ikinci yabancı dil (Almanca L-3), birinci yabancı dile (İngilizce L-2) sıkı sıkıya bağlıdır. Çalışmanın konu çerçevesine giren "strateji" kavramı ise, en basit şekilde 'belli bir amaca ulaşmak için izlenen yol' olarak tanımlanabilir. Yabancı dil öğrenme stratejisi olarak karşımıza çıktığında ise; bir yabancı dili öğrenirken bireyi öğrenmede daha çabuk hedefe götüren, öğrenmeyi keyifli ve eğlenceli hale dönüştüren teknikler olarak tanımlanabilir. Yabancı dil öğrenme stratejileri", belli bir ifadede o sorunu çözmek için, öğrenenin zihinsel anlamda düşünmesini, kendi öğrenme stilini yaratmasını ve onu pratiğe dökmesini çevreleyen ona yeni öğrendiği dilde bunları daha iyi aktarmasını sağlayan bir planlar zinciridir. Bimmel, öğrenme stratejilerini, "*bir amaca ulaşmak için kullanılan zihinsel eylem planlarıdır. Öğrenme stratejilerinin temelinde kendi kendine bir şeyler öğrenmek için zihinsel eylem planları yer alır*" (1993, s.8.) olarak tanımlarken, Oxford, "*edinim desteği, depolama, geri alma ve bilginin kullanımı için görevlendirilen işleyişlerdir*" olarak tanımlamıştır. (1990, s. 9) Bekir Özer ise "*bireyin kendi kendine öğrenmesini kolaylaştıran tekniklerin her biridir. Bu teknikler, öğrenen birey tarafından öğrenme sırasında bilgi işleme sürecini etkilemesi için kullanılan davranış ve düşünceleri kapsar. Öğrenme stratejileri ile öğrencinin kendini güdülemesi, yani bilgilerini seçmede, edinmede, düzenlemede ya da bütünleştirmede etkili yollar izlemesini sağlamak amaçlanır.*" (2009, s. 161) olarak tanımlamıştır. Bu tanımlar çoğaltılabilir, ancak tanımların hepsi görüldüğü gibi, stratejinin öğrenmeye ulaşmak için izlenen bir yol olması, öğrenmeyi

kolaylaştırması ve kendi kendine öğrenmeye/yaşam boyu öğrenmeye katkı sağlaması noktalarında birleşmektedirler. Oxford, öğrenme stratejilerinin, öğrenmeyi doğrudan etkilediğinden ve dolaylı olarak desteklediğinden ve öğretilbilir olduğundan bahseder. (1990, s. 9) Araştırmacılara göre, ikinci yabancı dil öğreten öğretmenler, birinci yabancı dil öğrenme deneyim ve stratejileri konusunda öğrencileri bilgilendirmeli ve öğrencilere öğrenme stratejilerini nasıl kullanacaklarını uygulamalar boyutunda gösterebilmelidir. Bireylerin birbirlerinden öğrenmesini sağlamak için, bireysel stratejiler derse dahil edilmeli ve yabancı dil hocaları da bunun için fırsat yaratmalıdır. (Agafonova 2000; Prokop, 1993, s.18) Özer ise haklı olarak, değişen dünyada yaşayan bireylerin, yeni bilgilere ulaşma yollarını bilmeleri, ulaştıkları bilgileri kullanabilmeleri ve yeni bilgiler üretebilmelerinin gerekli olduğunu vurgulamaktadır. Özer de, bireylerin “*düşünme yollarını bulup uygulayabilme, sorun çözebilme, araştırma yapabilme, bilgiyi yaratıcı biçimde kullanabilme, bilgi ve teknoloji üretebilme*” gibi niteliklere sahip olabilmeleri içinde öğrenmeyi öğreten öğrenme stratejileriyle haşır neşir olmaları gerektiğini dile getirmektedir. (2009, s. 161) Yabancı dil öğrenimini desteklemek için de, bilgiyi nerede bulacağını ve nasıl öğreneceğini öğreten, öğrenme stratejilerinin öğretilmesi gerekmektedir.

Stratejilerin en önemli bir özelliği de, kişilerin motivasyon durumları ile ilişkili olmaları ve kişiye özgün olarak farklı şekillerde ortaya çıkmalarıdır. Motivasyon sözcüğü, Latince ve Fransızcada ‘movere’, İngilizce ve Almancada ise ‘motive’ yani harekete geçirme, yapılacak olan işin başına geçme ve onu eyleme dökme olarak ifade edilmektedir. (Keskin, 2009, s. 1) Türkçede ise güdüleme, güdülenme ile anlamı karşılanmakta, bunun yanında motivasyon sözcüğü de kullanılmaktadır. Balcı’ya (2009) göre, “*motivasyon bireyin bir hedefe ulaşmak için bir davranışı başlatmasını ve hedefe ulaşana dek o davranışını sürdürmesini sağlayan güçtür.*” Maehr ve Meyer (1997), birçok tanımı özetleyecek şekilde motivasyonu “*Motivasyon harekete geçme, yön, güç, devamlılık ve özellikle amaca yönelik hareketleri kapsayan kavramsal bir düzendir. (...) Güdüler insanların neyi neden yaptıklarını açıklayan varsayım niteliğindeki düzenlerdir.* (Akt. Brophy, 2004, s.3) şeklinde tanımlamıştır. Motivasyon eğitim-öğretim alanında üzerinde önemle durulan bir konudur. Çünkü, motive olmuş bir öğrencinin enerjisi yüksektir ve öğrenme sırasında davranışlarının nasıl yönleneceği bellidir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, anket uygulamaları yardımıyla, *ikinci yabancı dil* olarak Almanca öğrenen Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi öğrencilerinin Almancayı öğrenirken birinci yabancı dil olarak öğrenmiş oldukları İngilizceyle veya başka bir dille bağlantı kurup kuramadıkları, birinci yabancı dile bağlı hangi öğrenme stratejilerini

kullandıkları, birinci yabancı dile bağlı öğrenme motivasyonları ile öğrenme stratejileri arasında bir ilgi olup olmadığı ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Problem Cümlesi

1. Öğrenciler, ikinci yabancı dil Almanca öğrenirken birinci yabancı dille bağlantılı öğrenme stratejileri kullanıyorlar mı?
2. İkinci yabancı dil öğrenme motivasyonları, öğrencilerin öğrenme stratejilerini destekliyor mu?

Sınırlılıklar

Araştırma, 2006/2007 akademik yılının güz yarıyılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri ile Fen Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencilerine uygulanan anket verileriyle sınırlıdır.

Yöntem

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2006/2007 akademik yılının güz yarıyılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı 3. sınıf öğrencileri ile Fen Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümü 1. 2. 3. 4. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Örneklem seçiminde tesadüfi olmayan kararsal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Anket uygulanan İngiliz Dili Eğitimi 3. sınıf öğrencileri İkinci Yabancı Dil Olarak Almancayı sadece 3. Sınıf birinci ve ikinci yarıyılıda olmak üzere haftada 3 saat öğrenmektedirler. İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümü 1. 2. 3. 4. sınıf öğrencileri ise tüm lisansları boyunca her dönem 4 saat Almanca öğrenmektedirler. Anket, toplam 166 öğrenciye uygulanmıştır.

Tablo 1: Araştırma Grubu Cinsiyet Dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Geçer Kız	77	46,4	46,4	100,0
Erkek	19	11,4	11,4	53,6
Kayıp Değer	70	42,2	42,2	42,2
Toplam	166	100,0	100,0	

Ankete katılan toplam 166 öğrenciden, 96'sı cinsiyetini belirtmiştir. 44 kişi ise belirtmemiştir. 96 kişiden 77'si kız, 19'u erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Büyük çoğunluğunun bayan olması, yabancı dil bölümlerinin tipik bir özelliğini yansıtmaktadır.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Analizi

Araştırmada ölçme aracı olarak anket kullanılmıştır. Araştırma verileri, öğrenme stratejilerine ilişkin hazırlanan ankete dayanmaktadır. Çalışmada araştırma yöntemi olarak hem nicel hem nitel araştırma yaklaşımları kullanılmıştır. Araştırmanın analizi SPSS 15.0 (Statistical Package for the Social Sciences) programı yardımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma yöntemi tarama modelinde (Survey Method) şekillendirilmiştir. Ankette, kapalı uçlu sorular yanında, çoktan seçmeli açık uçlu sorular, tamamlama soruları ve sıklıkları belirtmeyi amaçlayan sorular yer almıştır. Verilerin değerlendirilmesinde betimleyici istatistik yöntemlerden yararlanılmış, sorulara verilen yanıtlar frekans ve yüzdesel olarak tablolandırılmıştır.

Bulgular ve Yorum

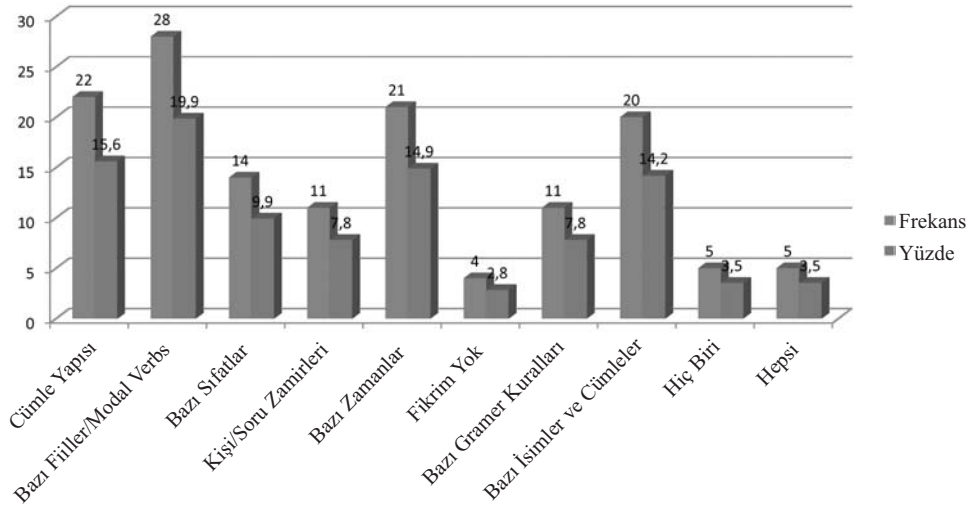
Öğretmeninizin Almanca dilbilgisi kurallarını ve diğer becerileri size gösterdiğinde İngilizcesiyle karşılaştırırsa ve/veya benzerlikler kurarsa bunun hakkındaki düşünceleriniz ne olur? sorusunda araştırmaya katılan öğrencilerin % 90,4 'ü, öğretmenlerinin ikinci yabancı dil öğretirken İngilizce ile karşılaştırmalar yapması onların motivasyonunu arttırdığını, öğrenmeyi kolaylaştırdığını, Almancayı daha iyi anlamaya başladıklarını, analiz yönlerinin ve bu stratejinin onlarda geliştiğini ve bu doğrultuda kalıcılığın sağlandığı, kolay kavramanın gerçekleştiğini, bunun iyi bir yöntem olduğunu belirtmişlerdir. Öğrencilerin sadece % 1,8'i karşılaştırmanın anadille yapılması gerektiğini, % 3,6'sı ise iki dil arasında ilişki kurulmaması gerektiğini dile getirmiştir.

Almanca öğrenirken, İngilizce öğrendiğiniz dönemle karşılaştırdığınızda, İngilizce kadar zaman ayırdığınızı düşünüyor musunuz? Sizce bunun nedeni nedir? sorusuna öğrencilerin % 36,8'i Almanca öğrenmeye, İngilizce kadar zaman ayırmadığını, branşlarının İngilizce olduğunu, bu dili öğreteceklerini, geleceklerini bu dilin belirleyeceğini belirtmiş, %11'i ise İngilizceden sonra Almanca öğrenmenin kolay olduğunu dile getirmişlerdir. Ancak öğrencilerin % 23,9 'u ise Almanca hakkında ders saatinin az olması gibi bazı sıkıntılarının olduğunu, eğitim sisteminin İngilizceyi daha çok önemsemesi, Almanca müfredatını kalabalık ve zorlayıcı bulduklarını, ikinci yabancı dil Almanca için hazırlık sınıfı eğitimi almadıklarını, ÖSS ye İngilizceden girmek zorunda olduklarını, Almancanın kısıtlı zamanlarda öğretildiğini, her sene hep baştan başladıklarını, sık öğretmen değişikliklerinin motivasyon düşüklüğüne neden olduğunu ve lise 2'de başlayan bir Almanca eğitimini geç bir dönem olarak gördüklerini belirtmişlerdir.

Almanca öğrenirken İngilizcenin size yardımcı olduğuna mı yoksa sizi olumsuz yönde etkilediğine mi inanıyorsunuz? sorusuna öğrencilerin % 85,5'i İngilizce'nin yardımcı olduğunu, % 9,6'sı dillerin bazen karışabildiğini dile getirmiş, % 4,8'i ise kararsız ve etkilemediği konusunda hemfikir olmuşlardır.

Siz Almanca öğrenirken en çok anadilinizle mi karşılaştırma yapıyorsunuz, yoksa yaptığınız karşılaştırmalar genellikle İngilizceyle mi oluyor? sorusuna öğrencilerin % 89,2'si gibi büyük bir çoğunluğu "İngilizce ile karşılaştırıyorum" yanıtını vermiştir. Öğrencilerin % 6,6'sı "anadilim ve İngilizce ile karşılaştırıyorum" olarak belirtirken % 4,2'si anadilim ile karşılaştırıyorum" yanıtını vermiştir.

Grafik 1: İkinci yabancı dilinizde hangi dilbilgisi konusunu İngilizcesinden yola çıkarak ve benzeterek daha kolay öğreniyorsunuz (örn: sıfatlar, kişi zamirleri vb) çoğaltınız? ifadesine göre grafiksel dağılım şu şekildedir.

Bu bağlamda öğrencilerin % 19,9'u, ikinci yabancı dil Almanca ve İngilizce arasında bazı fiillerin ve tarz fiillerin (Modalverben) birbirine benzediklerini ve bu benzerliğin fiilileri ve yapıları öğrenmede kolaylık sağladığını, özellikle tarz fiilleri öğrenirken bu fiillerin anlam ve yazılış yönünden İngilizcesinden yola çıkarak Almancasını daha kolay anladıklarını ve öğrendiklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin % 15,6'sı ise, bu iki dil arasında cümle yapı biçimini birbirine benzetmiş ve bu benzerliğin bu yapı biçimini kavramada kolaylık sağladığını belirtmişlerdir.

Tablo 2: Almanca öğrenirken, zaman zaman zihninizde İngilizceden Almancaya çeviri yapıyor musunuz? sorusuna göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Geçer Evet	56	33,7	34,4	34,4
Hayır	57	34,3	35,0	69,3
Bazen	32	19,3	19,6	89,0
Nadiren	10	6,0	6,1	95,1
Denemedim	3	1,8	1,8	96,9
Tam tersi oluyor	5	3,0	3,1	100,0
Toplam	163	98,2	100,0	
Kayıp Değer	3	1,8		
Toplam 166	100,0			

Tablo 3: Almanca öğrenirken, İngilizceden Almancaya çeviri yapıyorsanız, sizce bunun nedeni ne olabilir? sorusuna göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Geçer Kolay anlamak	30	18,1	28,8	28,8
Karşılaştırmalı öğrenme	26	15,7	25,0	53,8
Benzerlikleri görmek	25	15,1	24,0	77,9
İngilizce düşünmem ve ona yatkın olmam	5	3,0	4,8	82,7
Henüz yapamıyorum	2	1,2	1,9	84,6
Hayır, yapmıyorum	12	7,2	11,5	96,2
Merak etmem	3	1,8	2,9	99,0
Zorunluluk	1	,6	1,0	100,0
Toplam	104	62,7	100,0	
Kayıp Değer	62	37,3		
Toplam	166	100,0		

Tablo 2 ve 3 birlikte incelendiğinde, öğrencilerin % 35'inin zaman zaman İngilizceden Almancaya zihninden çeviri yapmadığını, ancak ona çok yakın bir yüzdelle öğrencilerin % 34,4'ünün ise zihinlerinden bu tarz çeviriler yaptıklarını ve tablo 3'te ise İngilizceden Almancaya çeviri yapanların %28,8'inin bunu yapma amaçlarının yine iki dili karşılaştırarak daha kolay anlamayı gerçekleştirdiklerini ve böylece öğrendiklerini cümlelerde uygulayabilmek, kısa bir özet oluşturarak hafızada tutmanın daha kolay olduğunu, anlamı pekiştirmek, pratik yapmak, Almancayı biliyor ve onu kullanmak istiyor olmak, anlayıp anlamadıklarını görmeleri yönünden yararlı bir yöntem olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 4: Sizde özel öğrenme stratejileri geliştiriyor musunuz? Ne gibi? Bu duruma kişisel yeteneğiniz mi yardımcı oluyor? sorusuna göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Geçer	13	7,8	7,8	7,8
Bazen strateji kullanıyorum	3	1,8	1,8	9,6
Derste dinlemem yetiyor	2	1,2	1,2	10,8
Hayır stratejilerim yok	24	14,5	14,5	25,3
Kişisel yeteneğim yardımcı oluyor	19	11,4	11,4	36,7
Nadiren strateji kullanıyorum	2	1,2	1,2	38,0
Öğrenme stratejileri kullanıyorum ve geliştiriyorum	103	62,0	62,0	100,0
Toplam	166	100,0	100,0	

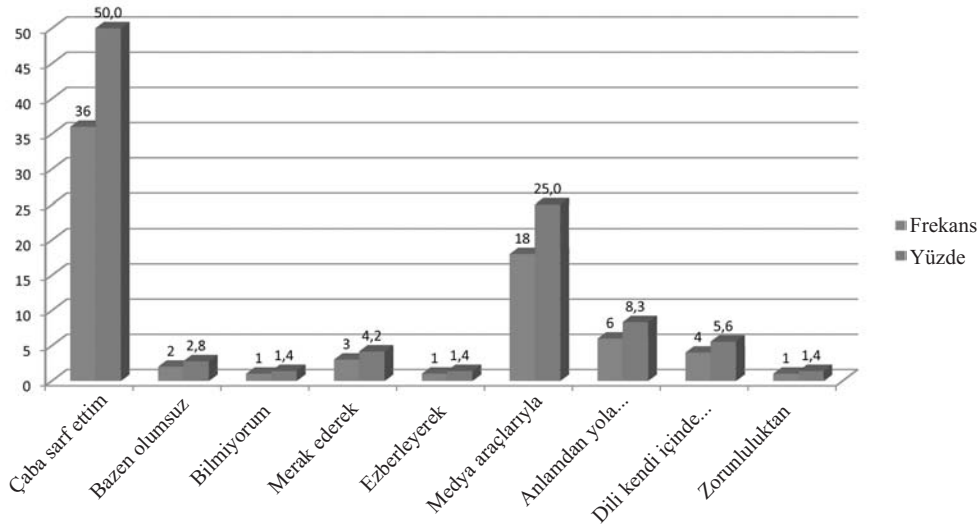
Tablo 4'e baktığımızda öğrencilerin % 62'sinin Almanca öğrenirken öğrenmede kolaylık sağlamak için kendilerine özgü yabancı dil stratejileri kullandıkları ve geliştirdikleri görülmektedir. Öğrencilerin en çok belirttikleri stratejiler sıraya konulduğunda; sıfatları zıt anlamlarıyla birlikte ezberleme, yazarak çalışma, sesli okuma, resimler yardımıyla hafızada tutma, Artikellerde kendisine artikeli hatırlatacak sözcüğün özellikleriyle ezberleme, sınıfta ders esnasında verilen örnekleri tekrar etme, Artikelleri belli bir melodiyle, kodlamayla ezberleyip zevkli hale getirme, sözcükleri şemalaştırma, graplama, özet çıkarma, kendi cümlelerini kurup örnek cümleler yazma, bir diyalogu kendi kendine konuşarak anlatma, canlandırma yapma günlük yaşama uyarlamayla hafızada tutma, not çıkarma, sessiz bir ortam, masa başında oturma ve sözcükleri ve /veya kuralları küçük kâğıtlara yazıp duvara kolay görülecek bir yere asma, cümleyi belli kalıplarla, kalıp içinde öğrenip hafızada tutma, arkadaşlarla grup çalışmasında içinde pratik yapma, kendine özgü özel bir program oluşturma, kendi sözlüğünü yapma, çeviri yöntemiyle, birinci yabancı dilimle ortak yönlerini bulup ilişkilendirerek, karşılaştırarak öğrenme, sözcüğün baş harfleriyle yeni sözcükler oluşturarak daha çok sözcük öğrenme, sözcüklerden tekerleme yapma ve sözcüğü eş anlamıyla öğrenme gibi stratejiler kullandıklarını öğrenciler özellikle belirtmişlerdir.

Tablo 5: “Öğrenilen dilde düşünmek”, “Alman gibi, İngiliz gibi düşünmek” sözünü dil öğrenirken birçok kez duymuşsunuzdur. Peki herhangi bir diyalog veya sınıf içi etkinlikte yapılan alıştırmalara veya sorulara bu şekilde yaklaşabiliyor musunuz? sorusu dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Geçer Evet	72	43,4	50,0	50,0
Hayır	52	31,3	36,1	86,1
Bazen	16	9,6	11,1	97,2
Anadilimde düşünürüm	4	2,4	2,8	100,0
Toplam	144	86,7	100,0	
Kayıp Değer	22	13,3		
Toplam 166	100,0			

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin bu soruya % 50,0’ si evet, % 36,1’i ise hayır yanıtını vermiştir. Bundan, çoğunluğun, öğrendikleri yabancı dildeki düşünce tarzını anlamaya çalıştıkları anlaşılmaktadır.

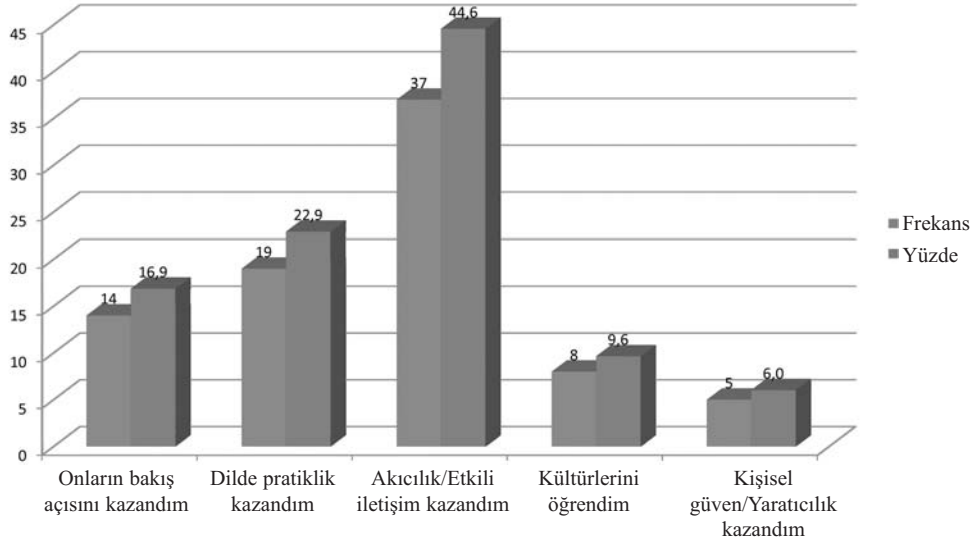
Grafik 2: a) Evet ise bunu nasıl başarabildiniz? sorusuna göre dağılımı

Grafik 2: a incelendiğinde öğrencilerin % 50’si öğrendikleri yabancı dili, anadil olarak konuşan kişiler gibi düşünebilme başarılarını, bu şekilde düşünebilmek için çaba sarf ettiklerini, kendilerini bir Alman yerine koyduklarını, bu sırada Türkçe

düşünmemeye çalıştıklarını, zamanla, uzun süre öğrenilen dilin içinde olunca o kişilerin düşünce tarzlarını anlamaya başlayarak, empati kurarak ve pratikle üstesinden geldikleri anlaşılmaktadır. Öğrencilerin % 25'i ise medya araçlarını kullanarak, örneğin öğrendikleri dilde filmler izleyerek, müzik dinleyerek, kitaplar okuyarak kültürlerini öğrendiklerini belirtmişlerdir.

Grafik 2: b) Bunun önemi sizce nedir? sorusuna göre dağılımı

Grafik 2: b'de ise öğrencilere bu durumun önemi sorulduğunda % 44,6' sının öğrenilen dilde akıcılık, öğrenilen dili anadil olarak konuşanlarla etkili iletişime geçebilmek, anlamlı konuşmalar yapabilmek, yapıları daha iyi kavrayabilmek, dili doğru kullanabilmek, daha iyi anlamak ve anlaşılacak için ayrıca dilde yapılabilecek hataları aza indirebilmek için önemli olduklarını açıklamışlardır.

Almanca öğrenme motivasyonunuz öğrenme stratejilerinizi etkiliyor mu nasıl? sorusunda, % 65,7 'si Almanca öğrenme motivasyonlarının öğrenme stratejileri ile doğru orantılı bir şekilde ilerlediğini, motivasyonlarının arttıkça öğrenme isteklerinin arttığını, yaptıkları hatalar üzerinde düşündüklerini, kısacası öğrendikleri dili her yönüyle umursadıklarını açıklamışlardır. % 15,7'si motivasyonlarının öğrenme stratejilerini etkilemediğini dile getirirken, % ,6'sı "hayır", % 1,2'si "sanmıyorum" yanıtlarını vermişlerdir.

Tablo 6: Taklit etmede iyi misiniz? Farklı aksanları kolaylıkla taklit edebilir misiniz? sorusuna göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Geçer Evet	66	39,8	40,7	40,7
Hayır	74	44,6	45,7	86,4
Bazen	8	4,8	4,9	91,4
Fena değil	13	7,8	8,0	99,4
Hiç denemedim	1	,6	,6	100,0
Toplam	162	97,6	100,0	
Kayıp Değer	4	2,4		
Toplam	166	100,0		

Tablo 6'ya baktığımızda öğrencilerin % 45,7'si farklı aksanları taklit etmede çok iyi olmadıklarını belirtmiştir.

Tablo 7: Hocalarınız Almanca dersinde farklı öğrenme stratejileri kullandı mı veya kullanıyor mu? sorusuna göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Geçer Evet	129	77,7	80,6	80,6
Hayır	22	13,3	13,8	94,4
Bazen	8	4,8	5,0	99,4
Zaman yettiği sürece	1	,6	,6	100,0
Toplam	160	96,4	100,0	
Kayıp Değer	6	3,6		
Toplam	166	100,0		

Tablo 7'de öğretmenlerin % 80,6'sının ikinci yabancı dil Almanca dersinde farklı öğrenme stratejilerini kullanarak öğrenmeyi renkli hale getirdikleri açık şekilde görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin % 96,6'sı, farklı stratejilerle geçirdikleri derslerde/derslerden sonra kendilerini çok iyi hissettiklerini belirtmişlerdir. Bu durum stratejilerin, öğrencilerin öğrenme motivasyonlarını arttırdığını göstermektedir.

Tablo 8: Almandada bir dilbilgisi hatası yaptığımda bunun nedeni, ifadesine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Geçer O kuralın İngilizce'sini hatırlamamdır	45	27,1	28,0	28,0
O kuralın Türkçesini hatırlamamdır	7	4,2	4,3	32,3
O kuralla ilgili hiçbir şey hatırlayamamamdır	109	65,7	67,7	100,0
Toplam	161	97,0	100,0	
Kayıp Değer	5	3,0		
Toplam	166	100,0		

Tablo 8'e baktığımızda öğrencilerin % 67,7'si ikinci yabancı dil Almandada bir dilbilgisi hatası yapmalarını sorulan kuralla ilgili hiçbir şey hatırlayamamalarına bağlamaktadır. Ancak, öğrencilerin % 28'i de İngilizceden dolayı hata yapabildiklerini açıklamıştır.. Bu da, öğrencilerin bilmedikleri bir kuralı çözümlerken, İngilizce bilgilerinden yardım aldıklarına kanıt oluşturmaktadır.

Tablo 9: Almanca bir dilbilgisi kuralını aklımda tutmak istesem, o kuralın ifadesine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Geçer Sadece İngilizce'sini hatırlıyorum	7	4,2	4,3	4,3
Sadece Türkçesini hatırlıyorum	35	21,1	21,7	26,1
Hem Almandasıyla hem de İngilizcesiyle bağlantı kurabiliyorum	119	71,7	73,9	100,0
Toplam	161	97,0	100,0	
Kayıp Değer	5	3,0		
Toplam	166	100,0		

Tablo 9'da öğrencilerin % 73,9'u gibi büyük bir çoğunluğu ikinci yabancı dil Almandada bir dilbilgisi kuralını akıllarında tutmak istediklerinde, birinci yabancı dilleri İngilizce ile rahatlıkla ilişki kurabildiklerini, karşılaştırma ve benzetmelerle sözcüğü kolayca hatırlayabildiklerini ve ikinci yabancı dil öğreniminin birinci yabancı dille doğrudan birbirine bağlı olduğu ve bu karşılaştırma ve benzetimler kurma stratejisiyle rahatlıkla öğrenilebileceğini bize göstermektedir.

Tablo 10: Almanca bir dilbilgisi kitabı almak isteseniz en çok hangisini seçerdiniz? sorusuna göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Geçer				
Almanca örnekli Türkçe açıklamalı bir kitap	53	31,9	32,9	32,9
Almanca örnekli İngilizce açıklamalı ve karşılaştırmalı bir kitap	29	17,5	18,0	50,9
Almanca, İngilizce ve Türkçenin karşılaştırıldığı bir kitap	79	47,6	49,1	100,0
Toplam	161	97,0	100,0	
Kayıp Değer	5	3,0		
Toplam	166	100,0		

Tablo 10 incelendiğinde öğrencilerin % 49,1'i ikinci yabancı dil Almanca dersi için, Almanca, İngilizce ve Türkçenin karşılaştırıldığı, üç dilin de kuralarının verildiği ortak bir paydada buluşan kendi anadili, birinci yabancı dili ve ikinci yabancı dilinin dilbilgisi konularıyla bağlantılarını, benzerlik ve farklılıklarını görebildiği görmeyi istediği dilbilgisi kitaplarını tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 11: Sözcük öğrenirken, ifadesine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Geçer				
Sık tekrarlar yaparsınız	48	28,9	31,4	31,4
Sözcüğü İngilizce'siyle birlikte öğrenirsiniz	20	12,0	13,1	44,4
Sözcük listeleri yaparsınız	85	51,2	55,6	100,0
Toplam	153	92,2	100,0	
Kayıp Değer	13	7,8		
Toplam	166	100,0		

Tablo 11, bize araştırmaya katılan öğrencilerin % 55,6'sının, ikinci yabancı dil Almandada sözcük öğrenirken sözcük listeleri hazırladıklarını, bu listeler yardımıyla Almanca sözcük öğrendiklerini, öğrencilerin % 13,1'inin sözcüğü İngilizcesiyle birlikte öğrendiğini, % 31,4'ünün sık tekrarlar yaptığını göstermektedir.

Tablo 12: Yeni bir Almanca sözcüğü hatırlamak istesem hata yaparım çünkü, ifadesine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Geçer Aynı sözcüğün İngilizce'siyle bağlantı kurarım	61	36,7	42,1	42,1
Aynı sözcüğün Türkçesiyle bağlantı kurarım	28	16,9	19,3	61,4
Hem İngilizce'siyle hem de Türkçesiyle bağlantı kurarım	56	33,7	38,6	100,0
Toplam	145	87,3	100,0	
Kayıp Değer	21	12,7		
Toplam	166	100,0		

Tablo 12'de öğrencilerin % 42,1'i yeni öğrenilen bir Almanca sözcüğü hatırlamak istediklerinde hata yapmalarının sebebini o sözcüğün İngilizcesiyle bağlantı kurmalarından kaynaklandığını söylemektedirler.

Tablo 13: Yeni bir Almanca sözcüğü aklımda tutmak istesem, zorlanırım çünkü, ifadesine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Geçer O sözcüğün İngilizce'sini hatırlarım	36	21,7	23,4	23,4
O sözcüğün Türkçesini hatırlarım	29	17,5	18,8	42,2
O sözcükle ilgili hiçbir şey hatırlayamam	89	53,6	57,8	100,0
Toplam	154	92,8	100,0	
Kayıp Değer	12	7,2		
Toplam	166	100,0		

Tablo 13 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin % 57,8' i yeni öğrendikleri Almanca bir sözcüğü hafızalarında tutmak istediklerinde bunu hatırlayamamalarının sebebini o sözcükle ilgili birinci yabancı dilleri ve anadilleriyle bir ilişkisinin olmadığını tam tersine sadece ilgili sözcüğün Almancasının akıllarına gelmediğini belirtmişlerdir.

Tablo 14: Almanca konuşurken,, ifadesine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Geçer Doğru olup olmadığından endişe etmeden anlatmak istediğinizi jest ve benzetmelerle anlatırsınız	74	44,6	45,4	45,4
Anlatmak istediğinizden çok, ifadenizin doğru olup olmadığıyla ilgilenirsiniz	60	36,1	36,8	82,2
Olabilirdiğince az şey söylersiniz	29	17,5	17,8	100,0
Toplam	163	98,2	100,0	
Kayıp Değer	3	1,8		
Toplam	166	100,0		

Tablo 14’de öğrencilerin % 45,4’ü Almanca konuşurken yanlış yapmaktan korkmadıklarını ve cümlenin doru olup olmadığından endişe etmeden anlatmak istenileni jest ve mimikler kullanarak benzetimlerden yararlanarak anlatmaya devam ettiklerini belirtmiştir. Burada tablo 72 deki durumla eş değer olarak kısıtlı bilgiye rağmen öğrencilerin Almanca ifadelerinin aralarına jestler ve benzetimler katarak konuşmayı renklendirdiği ve aslında anlaşılacak ve anlatmak isteklerinin ne kadar ağır bastığını görebiliriz.

Tablo 15: Herhangi bir konuda Almanca bir şeyler söylemek istiyorsunuz ancak uygun zamanı bulamıyorsunuz. Örneğin geçmiş zamandan bahsediyorsunuz ama fiilin şimdiki zamanlı çekimini kullanıyorsunuz. Bunu gidermek için ne yapardınız? sorusuna göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Geçer Anlaşmanızı sağlamak için ‘dün’ gibi geçmiş zaman bildiren ifadelerle yer verir ve fiili şimdiki zamanda kullanırdınız	129	77,7	80,1	80,1
Fiili mastar veya şimdiki zamanda kullanır, dinleyicinin anlamasını umardınız	17	10,2	10,6	90,7
Eksik sözcük ya da bilmediğiniz yerlerde anadilinize başvururdunuz	15	9,0	9,3	100,0
Toplam	161	97,0	100,0	
Değer	5	3,0		
Toplam	166	100,0		

Tablo 15'e bakıldığında, araştırmaya katılan öğrenciler herhangi bir konuda Almanca geçmiş zaman yapısını kullanarak bir şeyler söylemek istiyor ancak fiilin şimdiki zamanlı çekimini kullanıyor bu durumu gidermek için öğrencilerin % 80,1'i karşısındaki kişiyle anlaşılmayı sağlamak için dün gibi geçmiş zaman zarflarına yer verdiğini ancak fiili şimdiki zamanda kullanmaya devam ettiklerini belirtmiştir. Böylece eylem çekimi şimdiki zamanda olsa da geçmiş zaman zarflarını bastırarak veya üzerinde durarak belirtmesi anlatırken yılmadığını cümleyi anlatmak karşısındaki tarafında anlaşılacak istemesinin ağır basmasıyla geçmiş zamanda aklına ne geliyorsa özellikle geçmiş zaman zarflarının üzerinde durarak anlaşılmayı sağlamak istemesi önemlidir. Özellikle o anda akla gelmeyen veya kısıtlı bilgiye rağmen bilinen cümlelerle konuşmanın sürdürülmeye çalışılması öğrencinin öğrenilen dilde etkili olma çabasını gözler önüne sermektedir

Tablo 16: Almanca yeni bir madde (sözcük, kural) öğrenmeye ihtiyacınız var. Bunu hatırlamak için ne yaparsınız? sorusuna göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçer Kendi anadilinizde o sözcük veya ifade arasında ilişkiler kurarsınız	75	45,2	46,9	46,9
Kendi anadilinizde o sözcüğün sesiyle benzer bir ses bulursunuz	28	16,9	17,5	64,4
Sözcüğü İngilizce'siyle birlikte ezberleyebileceğiniz bir sözcük defteri tutup hatırlanmasında kalması için sık tekrarlar yaparsınız	57	34,3	35,6	100,0
Toplam	160	96,4	100,0	
Kayıp Değer	6	3,6		
Toplam	166	100,0		

Tablo 16'da öğrencilerin % 46,9' u Almanca yeni bir kural maddesi öğrenmeye çalıştıklarında ilgili durumun ilişkisini kendi anadilleriyle yaptıklarını ifade etmiştir. Bu durumda ikinci yabancı dil öğreniminde daha sağlıklı düşünebilmek ve anlamının daha açık seçik gerçekleşebilmesi için anadil ile bağlantıların kurulması oldukça doğaldır. İkinci yabancı dil öğreniminde anadilin yeri veya önemi yoktur gibi kesin yargılara başvurulması mümkün değildir. Sonuçta ne olursa olsun insan bir dil öğrenirken anadiliyle her zaman bağlantılar kuracaktır ancak ikinci yabancı dil öğreniminde çıkış noktasını yine bir yabancı dil olarak öğrendiği birinci yabancı dilinden alır.

Tablo 17: Almanca dilbilgisi kurallarını, işlediğimiz konuları ve /veya sözcükleri hatırlamak için İngilizce ile zihinsel bağlantılar kurarım, ifadesine göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Geçer Daima	33	19,9	20,2	20,2
Çok sık	74	44,6	45,4	65,6
Bazen	42	25,3	25,8	91,4
Nadiren	14	8,4	8,6	100,0
Toplam	163	98,2	100,0	
Kayıp Değer	3	1,8		
Toplam	166	100,0		

Tablo 17 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin % 45,4'ü Almanca dilbilgisi konularını ve /veya sözcükleri hatırlamak için birinci yabancı dil İngilizce ile çok sık bağlantılar kurduklarını belirtmiştir. İkinci yabancı dilin birinci yabancı dil ile doğrudan bağlantısı olduğuna inanıyor olduğumuz sonuçtan öğrencilerin verdikleri cevaptan da anlaşılmaktadır. İki yabancı dilin birbiriyle aynı dil ailesinden olması sözcüklerin ve dilbilgisi kurallarının akılda tutulmasını ve hatırlanmasını ve ayrıca öğrenilmesini kolaylaştırdığı açıktır.

Tablo 18: Herhangi bir Almanca dilbilgisi kuralını (zamanlar, bağlaçlar vs) nasıl öğreniyorsunuz? sorusuna göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Geçer İngilizce'siyle benzerlik kurup öğrenirsiniz	91	54,8	58,7	58,7
Türkçe'siyle benzerlik kurup öğrenirsiniz	17	10,2	11,0	69,7
Hiçbir dille bağlantı kurmayıp, olduğu gibi öğrenirsiniz	47	28,3	30,3	100,0
Toplam	155	93,4	100,0	
Kayıp Değer	11	6,6		
Toplam	166	100,0		

Tablo 18 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin % 58,7' si herhangi bir Almanca dilbilgisi kuralını öğrenirken kullandıkları yöntemin birinci yabancı dilleri İngilizceyle benzerlikler farklılıklar kurarak, karşılaştırmalar yaparak öğrenmeleridir.

Tablo 19: Örneğin ‘alışveriş’ ile ilgili konuşuyorsunuz ve bu sözcük aklınıza gelmedi. Ne yaparsınız? sorusuna göre dağılımı

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplamlı Yüzde
Geçer Karşınızdakine Almancasıyla ‘bazı şeyler aldığımız yer’ gibi ifadelerle anlatırsınız	73	44,0	46,5	46,5
Bazı yerlerde İngilizce ifadeler kullanırsınız	56	33,7	35,7	82,2
Bazı yerlerde anadilinizi kullanırsınız	28	16,9	17,8	100,0
Toplam	157	94,6	100,0	
Kayıp Değer	9	5,4		
Toplam	166	100,0		

Tablo 19 incelendiğinde, öğrencilerin % 46,5’i, “karşınızdakine Almancasıyla ‘bazı şeyler aldığımız yer’ gibi ifadelerle anlatırsınız” tercihinde bulunmuştur. 35,7’si gibi büyük bir çoğunluk ise “Bazı yerlerde İngilizce ifadeler kullanırsınız” tercihinin seçmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 90,4 gibi büyük bir çoğunluğu, yabancı bir dil öğrenmenin bilinçli ve sistematik bir süreç olduğunu başarının ancak sıkı ve azimli bir çabayla analiz ve tekrarlar yardımıyla pratik yaparak belli bir disiplin içinde öğrenildiğini belirtmiştir.

Öğrenciler, ikinci yabancı dil Almanca öğrenirken, karşılaştırmalı dilbilgisi yöntemi başta olmak üzere, bilgileri anlamlandırmak, alıştırmalar yapmak, dinlenen veya okunan bir parçada anahtar sözcükleri kavramak için bilişsel öğrenme stratejileri; kendini değerlendirmek, birinci yabancı dilini nasıl öğrendiyse ikinci yabancı dilini de ona göre düzenlemek, öğrenmeyi planlamak için üst bilişsel öğrenme stratejileri; grup ve ikili çalışmalar ve iki kültürü iyi bilmek ve karşılaştırmalar benzetimler yapmak için sosyo-duyuşsal stratejileri; kategori ve gruplandırma yöntemiyle beraber zihinsel bağlar yaratmak, resim ve seslere başvurmak öğrenilecek sözcüğün kafiyeler uydurarak akılda kalmayı kolaylaştırmak için hafıza stratejileri; iki dil arasında çeviri etkinliğiyle diller arasında cümle üretmeyi anlamayı sağlamak, olumlu transferi gerçekleştirmek için analiz etme ve mantıklı düşünme stratejileri ve bazen ikinci yabancı dilde konuşma veya yazma anında akla gelmeyen sözcüğün anlaşılması ve konuşmanın devamı için birinci yabancı dildeki sözcüklerden yararlanarak telafi stratejileri kullanmaktadırlar. Buna göre öğrenciler stratejiler konusunda zengin bir birikime sahiptir. Yazarak çalışma, sınıfta ders esnasında verilen örnekleri tekrar etme, Artikelleri belli bir melodiyle, kodlamayla ezberlerken, sözcükleri şemalaştırma, gruplama, özet çıkarma, kendi cümlelerini

kurup örnek cümleler yazma, bir diyalogu kendi kendine konuşarak anlatma, canlandırma yapma, günlük yaşama uyarlamayla hafızada tutma, not çıkarma, sessiz bir ortam, masa başında oturma ve sözcükleri ve /veya kuralları küçük kağıtlara yazıp duvara kolay görülecek bir yere asma, cümleyi belli kalıplarla, kalıp içinde öğrenip hafızada tutma, arkadaşlarla grup çalışmasında içinde pratik yapma, kendine özgü özel bir program oluşturma, sıfatları zıt anlamlarıyla birlikte ezberlemek, sözcüğü eş anlamıyla öğrenme, sesli okuma, resimler yardımıyla hafızada tutma, Artikellerde kendisine artikeli hatırlatacak sözcüğün özellikleriyle ezberleme, çeviri yöntemiyle birinci yabancı dille ortak yönlerini bulup ilişkilendirmek gibi sayısız strateji kullanmaktadırlar.

Öğrencilerin büyük çoğunluğunun sözcük ve dilbilgisi konularını çok sık olarak kısaca yazıp, tablolar oluşturarak “kategorize etme” stratejisi, yazarak çalışma, yani yazarak tekrar stratejisi kullandığı ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin % 36’sı yeni öğrenilen bir Almanca sözcüğü hatırlamak istediklerinde hata yapmalarının sebebini o sözcüğün İngilizcesiyle bağlantı kurmalarından kaynaklandığını söylemektedirler. Öğrencilerin % 56’sı bir parçada anlamı bilinmeyen bir sözcükle karşılaştığında ilk yaptıkları şeyin onun altını çizerek bunu bilmediklerini belirtmeleri ve dikkatlerini ve zihinlerini bu sözcüğe çekerek onun bilinmesi ve bulunması gerektiğini kendilerine ifade etmektedirler. Öğrenciler, ikinci yabancı dil Almanca okunulan bir parçada sözcük boyutunda her iki dilde de birçok sözcük birbirini andırdığı için, fazla zorlanmadıklarını dile getirmişlerdir.

Öğrenciler, iletişim kurma aşamasında geçmiş zaman kipleri yerine şimdiki zamanı kullanarak da anlaşmaya çalışmaktadırlar. Almanca konuşurken yanlış yapmaktan korkmamakta, Almanca ifadelerinin aralarına jestler ve benzetimler katarak anlaşılacak ve anlatmak istemektedirler.

Öğrencilerin ayrıca grup ve ikili çalışmalara karşı ilgisinin yoğun olduğu, ortaklaşa çalışmaktan hoşlandıkları ve zevk aldıkları sonucu çıkmıştır. Oysa yine bu araştırmada, anket yapılan öğrencilere ders veren hocalar arasında soru-cevap ve dilbilgisi-çeviri yöntemleri gibi geleneksel yöntemlere yoğunlaşanlar olduğu saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi İngilizce Bölümü öğrencilerinin, *ikinci yabancı dil* olarak Almancayı öğrenirken *birinci yabancı dil* olarak öğrenmiş oldukları İngilizceyle veya başka bir dille bağlantı kurup kurmadıkları, birinci yabancı dile bağlı hangi öğrenme stratejilerini kullandıkları ve birinci yabancı dile bağlı öğrenme motivasyonlarıyla öğrenme stratejileri arasında ilgi olup olmadığı araştırılmıştır.

Araştırma sonucunda, öğrencilerin büyük çoğunluğunun ikinci yabancı dil Almanca öğrenirken en çok birinci yabancı dil İngilizceden yola çıktıkları, İngilizceyle sık sık bağlantı kurdukları, yapılan karşılaştırmaların çoğunlukla İngilizce alt yapılarla gerçekleştiği, öğrencilerin İngilizce ile karşılaştırmalar yoluyla stratejiler geliştirdikleri ve birinci yabancı dilde edindikleri çeşitli başka stratejileri kullanmakta oldukça birikimli oldukları ve birinci yabancı dile bağlı öğrenme motivasyonlarının öğrenme stratejilerini etkilediği sonucu ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin çoğunluğu, birçok soruda Almanca öğrenirken, birinci yabancı dil İngilizceyi temel aldıklarını, İngilizce ile karşılaştırmalar yaptıklarını, bu durumun öğrenmeyi kolaylaştırdığını, iki dil arasında analiz etme yönlerinin ve stratejilerinin geliştiğini ve bunun iyi bir yöntem olduğunu açıkça ifade etmişlerdir. Araştırmada, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun, ikinci yabancı dil Almanca öğrenirken en çok birinci yabancı dil İngilizceden yola çıktıkları ve yaptıkları karşılaştırmaları İngilizce alt yapıları baz alarak oluşturdukları, yabancı bir dil öğrenmeyi bilinçli ve sistematik bir süreç olarak gördüğü ve kendilerine özgü öğrenme stratejileri geliştirdikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Öğrenciler, başarının ancak sıkı ve azimli bir çabayla analiz ve tekrarlar yardımıyla pratik yaparak belli bir disiplin içinde öğrenildiğini belirtmekte ve yabancı dil hocalarının birinci yabancı dillerinden yola çıkarak belli benzetimler ve karşılaştırmalar yapmalarını büyük ölçüde olumlu karşılamaktadırlar.

Öğrencilerin hangi stratejileri kullandıkları konusunda sorulan sorulara verilen yanıtlardan ise, öğrencilerin “stratejiler” konusunda oldukça bilinçli hareket ettikleri yorumuna gidilebilir. Öğrencilerin, ikinci yabancı dil öğrenirken, birinci yabancı dilden edindikleri birçok stratejiyi kullandıkları saptanmıştır. Ayrıca öğrencilerin yabancı dil öğrenme stratejileri konusunda zengin bir birikime sahip olduğu görülmektedir. Öğrenciler, ikinci yabancı dil öğrenirken, birinci yabancı dilleri İngilizceyi nasıl öğrenmişlerse, hangi stratejileri kullanmışlarsa, ikinci yabancı Almanca için de hem benzer stratejileri kullanmakta, hem de iki dil arasındaki benzerlik ve farklılıkları karşılaştırmalı dil analizi yöntemiyle çözmekte ve buna uygun yeni stratejiler geliştirmekte ve böylece ikinci yabancı dillerine işlerlik kazandırmaktadırlar. Bu yöntemin faydalı olduğunu ve anadilden ziyade İngilizce ile sık sık karşılaştırmalar yaparak Almancayı keşfettiklerini belirtmişlerdir. Özellikle Almanca dilbilgisi konularını ve sözcükleri hatırlamak için, birinci yabancı dil İngilizce ile çok sık bağlantılar kurmakta olduklarını dile getirmişlerdir. Her iki dilin, akraba diller olması, yapısal benzerliği, buna koşut olarak sözcüklerde benzerlikler olması ve bazı dilbilgisi kurallarında ortak yönlerin bulunması ve en önemlisi de ikisinin de birbiri ardına öğrenilen yabancı diller olmaları, öğrencilerin sık bağlantılar kurabilmesinde en büyük etken olsa gerektir.

Öğrenciler çoğunluğunun Almanca konuşurken yanlış yapmaktan korkmaması, Almanca ifadelerinin aralarına jestler ve benzetimler katarak anlaşılacak ve anlatmak istemeleri, iletişimsel dil yöntemleri ile uyumaktadır.

Öğrencilerin yarısına yakını farklı aksanları taklit etmede çok iyi olmadıklarını belirtmiştir. Aslında konuşulan dili taklit etme, strateji olarak uygulandığında öğrenilen dile adapte olma, telaffuzun iyileştirilmesi, o dildeki cümlelerin seslerinin de anlamlarının olabileceğini ve böylece doğru konuşma ve doğru okumanın geliştirilebileceğini unutmamak gerekir ve bu çalışmaların yapılması öğrenciye öğrendiği dilde kuru ve tonsuz okumanın o dili etkisizleştirdiği bilincini aşılır. Bazı öğrenciler sesle bazı cümleleri akıllarında tutarlar veya bir sözcük veya kural ezberlerken belli tonlamalar sayesinde o sözcüğü anımsayabilirler. O halde seslerin taklit edilmesiyle aksanların düzelerek doğru telaffuzun sağlanması önemli bir yere sahiptir.

Öğrencilerin öğrenme stratejileri, öğrenme motivasyonları ile doğru orantılı olarak aşama kaydetmektedir. Bundan da anlaşılıyor ki, birinci yabancı dil, ikinci yabancı dil eğitiminde motivasyon arttırmakla kalmıyor, bu motivasyonla birlikte öğrencilerin öğrenme stratejileri geliştirmelerine de destek sağlıyor. Yukarıda belirtilen tüm bu nedenlerle, bu dersi verecek öğretim elemanlarının da mutlaka birinci yabancı dil bilgisi olmalı ve dört temel beceriyi öğretirken iki dil arasındaki bağları çözümlenerek gerekli stratejileri kullanabilmeli ve yaşam boyu öğrenme anlamında öğrenciler, yepyeni stratejilerle donatılmalıdır. Bu nedenle yabancı dil eğitimcilerinin, öğrencileri harekete geçirecek ve öğrenmeyi zevkli hale getirecek aktif öğrenme yöntemleri ve farklı öğrenme stratejileri kullanılmaya teşvik edilmesi gerekmektedir ve bu bağlamda hizmetiçi eğitim uygulamaları gerçekleştirmekte fayda vardır.

Kaynakça

- AGAFONOVA, Lidia. **2000 Zur Frage des Lehrens und Lernens vom Deutschen als Zweiter Fremdsprache nach dem Englischen in den neuen Schultypen in Russland**, in, www.zif.spz.tu-darmstadt.de/jg-04-3/beitrag/agafon1.htm, s.10. (19.11.2006)
- BALCI, Derya. **Yabancı Öğretiminde Motivasyon** içinde <http://www.ingilish.com/db1.htm> (8.10.2006)
- BIMMEL, Peter. **1993 Lernstrategien im Deutschunterricht**, Goethe Institut, München, 1/ s.8.
- BROPHY, Jere. **2004 Motivating Students to Learn**, Lawrence Erlbaum Associates, Mahwah, NJ-
- DEMİREL, Özcan. **2003 Yabancı Dil Öğretimi**, Pegem Yayıncılık, Ankara
- KESKİN, Abdullah. **Motivasyon ve Dikkatin Öğrenme Üzerinde Etkisi**, içinde <http://egitim.aku.edu.tr/motivasyondikkat1.pdf>. s.2. (24.05.2009)
- OXFORD, L. Rebecca. **1990 Language Learning Strategies What Every Teacher Should Know**, Heinle & Heinle Publishers, A Division of Wadworth Inc., Boston, Massachusetts
- ÖZER, Bekir. **Öğrenmeyi Öğretme**, içinde www.aof.edu.tr/kitap/IOLTP/1266/unite09.pdf. (26.09.06)
- PROKOP, Manfred. **1993 Lernen lernen-aber ja! Aber wie? Klassifikation von Lernerstrategien im Fremd- und Zweitsprachenunterricht**, Fremdsprache Deutsch, Zeitschrift für die Praxis des Deutschunterrichts, Goethe- Institut.